Nᴱᴿ 68

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 6 Czerwca v. s. 1823 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 29 maja.

Podług gazety senackiey z dnia 26 maja, przez Naywyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu wydane:

Dnia 11 maja. Od wychodzących przez lądową granicę skór niewyrabianych, zamiast naznaczoney w taryffie 1822 roku poszliny 36ciu kopiejek srebrem od puda, rozkazano pobierać, zaczynając od 1go czerwca roku teraźnieyszego po rublu dwadzieścia pięć kopiejek od puda.

Dnia 15 maja. Radca kollegialny *Wolchowski*, mianowany sekretarzem (proizwoditelem dieł:) kancellaryi komitetu ministrów, z pensyą po 2500 rubli na rok i razem uwolniony od obowiązków naczelnika oddziału w departamencie wykonawczym ministeryum spraw wewnętrznych.

Przez rozkaz naywyższy do kantoru dworu, pod dniem 5 maja, assesor kollegialny *Szeremetjew*, zostający pod zwierzchnością kollegium spraw zagranicznych, mianowany kamerjunkrem dworu Jego Cesarskiey Mości.

W przełożeniu do Rządzącego Senatu, P. Minister sprawiedliwości, jenerał piechoty i kawaler, Xiążę Łobanow Rostowski, d. 8 maja r. t. wyraził: „P. Naczelnik Głównego Sztabu Jego Cesarskiey Mości, udzielił jemu, P. Ministrowi sprawiedliwości, dla należytego, co do cywilney części rozrządzenia, drukowany exemplarz rozesłanego od departamentu inspektorskiego do armiy i całey woyskowey administracyi zalecenia, nastałego na Rozkaz Naywyższy. względem uwolnienia w zupełną odstawkę inwalidów niepełniących służby, i względem skassowania ich składu. Z tego zalecenia okazuje się, iż Cesarz Jegomość Naywyżey rozkazać raczył: 1) Uwolnić w odstawkę wszystkich, znaydujących się po gubernijach, niepełniących służby inwalidów, a przyłączonych dla niedostatku ludzi do inwalidów pełniących służbę, których się liczy w miastach powiatowych: podoficerów 141 i szeregowych 3,564, przeyrzeć i zdrowymi dokompletować te komendy, do ktorych oni są przyłączeni; 2) dla inwalidów, którzy w bitwach kalectwo odnieśli, zostawić utrzymanie i pensye dożywotnie, podług ukazu z dnia 16 września 1807 roku naznaczone; i 3) na przyszły czas niezdatnych do żadney służby nie zapisywać do inwalidow, niepełniących służby, ktorzy zupełnie się znoszą; ale takich ludzi uwalniać w odstawkę zupełną, w czasie na to ustanowionym, w miesiącu wrześniu; a zatem i oficerów do tych kommend odtąd do przeniesienia nie podawać.“

Rządzący Senat przez Ukaz okolny obwieścił: „Rządzący Senat na Powszechnem Zebraniu departamentów sankt-petersburskich słuchali podaną przez Ministra sprawiedliwości jenerała piechoty i kawalera Xięcia Dymitra Iwanowicza *Łobanowa-Rostowskiego*, dla należytego wykonania, kopiją Naywyżey potwierdzoney opinii Rady Państwa, w brzmieniu następującem: „Rada Państwa na Departamencie Ekonomii Państwa i na Powszechnem Zebraniu rozważała przełożenie Rządzącego Senatu Powszechnego Zebrania Departamentow Sankt petersburskich, o niepozyskiwaniu czynszu od bojarów pancernych, mieszkających na gruntach obywatelskich: a na jego mieysce, włożyć na nich podatek poduszny. Departament 1szy i Powszechne Zebranie Rządzącego Senatu, zgodnie z przedstawieniem Ministra skarbu, mniemają: bojarów pancernych, którzy, nie mając własnych gruntow, mieszkają w gubernii witebskiey na gruntach obywatelskich, uwolnić od płacenia do skarbu czynszu, i zamiast popisu, w jakim teraz zostają, nałożyć od początku 7mey rewizyi na równi z wolnymi ludźmi, w guberniach zachodnich żyjącymi, podatek poduszny po siedm rubli, na urządzenie dróg i wodnych kommunikacyy po trzydzieści kopiejek z duszy, oraz poszlinę za prawo pędzenia wódki. Jeżeli zaś podług tego popisu, liczy się na nich niedopłata, tedy tę znieść; rozciągając to postanowienie i na dalszych pancernych bojarow bezgruntowych, w innych gubernijach żyjących. Rada Państwa, znaydując opinią Rządzącego Senatu w rzeczy tey gruntowną, postanawia ją utwierdzić. Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano tak: „*Ma bydź podług tego.*“ Sankt-Petersburg dnia 28 lutego 1823 roku. Rozkazali: o powinném wykonaniu powyżey wypisaney Naywyżey potwierdzoney opinii Rady Państwa, do witebskiey i innych izb skarbowych tych guberniy, w których znaydują się bojarowie pancerni, zalecić przez ukazy, również przez ukazy dać wiedzieć wszystkim Rządom Gubernialnym Izbom i dalszym mieyscom urzędowym, PP. Ministrom, Kontrolerowi Państwa, Wojennym Jenerał Gubernatorom, Wojennym Gubernatorom zarządzającym i cywilnemi sprawami, Jenerał Gubernatorom, Gubernatorom Cywilnym i Naczelnikom miast; a do Departamentow Rządzącego Senatu, i do Nayświętszego Rządzącego Synodu przesłać uwiadomienia. Dnia 30 kwietnia 1823 roku.

Rządzący Senat przez Ukaz okolny pod dniem 12 maja, uwiadomił o uznaniu za konsula francuzkiego w *Tyflis*, kawalera *Gamba*.

Podług gazety sanktpetersburskiey, Jego Cesarska Wysokość, Wielki Xiążę, *Mikołay Pawłowicz*, w podróży z Sankt Petersburga do Bobruyska, przybył d. 19 maja do Pskowa, o godzinie 1szey z południa, i po odmianie koni w dalszą udał się podróż.

Liczba okrętow w *Rydze* d. 30 maja: przybyłych 247, wyszłych 140.

Kurs petersburski d. 25 maja: dukat hollenderski nowy 11 r. 80 kop.. Zmiana złota 2 r. 87 kop. Zmiana srebra 2 rub. $72\frac{1}{2}$ kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygn.	po	$100\frac{1}{2}$	procentow
6% brzęczącą monetą		98	procentow
5% takąż		$81\frac{5}{8}$	procentow

Radziwilmonty, w Gubernii Mińskiey.

Dnia 30 kwietnia ninieyszego roku, zeszła z tego świata JO. *Marya* z Wodzińskich Xiężna *Radziwiłłowa*, Ordynatowa Klecka i Dawidgrodzka. Stracił w osobie jey mąż naylepszą żonę, dzieci nayczulszą i nayukochańszą matkę, słudzy naylepszą panią, a nieszczęśliwi opłakują zgon wspaniałey opiekunki swojey. Szanowana ta od wszystkich Pani, opuściła przywiązaną familią i przyjacioł w r. 50tym wieku swojego, a zwłoki jey, po dopełnieniu przyzwoitego jey dystynkcyi obrzędu żałobnego, złożone w starożytnym grobie świetnego domu Radziwiłłów, w kościele farnym w *Nieswiżu*.

Królestwo Polskie.

Onegday po raz pierwszy dane było przez aktorow teatru narodowego widowisko na teatrze łazienkowskim. Wystawiona była opera *Tankred*, a publiczność napełniała cały teatr.

W następującą niedzielę dane będzie pierwsze widowisko teatralne tego roku w amfiteatrze na wodzie. Wystawioną bydź ma opera *Czaromysł*. Gdy widowiska tego rodzaju pod golem niebem wtedy dopiero stają się prawdziwie zachwycającemi, kiedy są dawane przy świetle; dobrzeby było, żeby dyrektor teatru narodowego spoźnił przynaymniey do godziny 8mey rozpoczęcie sztuki, i póki się nie zmierzchnie, publiczność bawioną bydź może przez wykonanie rozmaitych uwertur, które pod golem niebem naylepiey się wydają.

Nadchodzą tu z różnych mieysc smutne wiadomości o pożarach, wynikłych w ostatnich dniach miesiąca kwietnia, jako to: w mieście *Mszczonowie*, obwodzie warszawskim, zgorzał dom mieszkalny; we wsi *Woli Buykowskiey* spichrz, obory i owczarnie dworskie, oraz 61 sztuk bydła rogatego i 250 owiec; we wsi *Warząchowka* w obwodzie kujawskim, spaliła się karczma z staynią i oborą, a we wsi *Jelonka* spaliło się dziecko. Sąd właściwy trudni się wyśledzeniem tego ostatniego przypadku.

Z dniem ostatnim maja r. b. w obu więzieniach warszawskich znaydowało się osob 796.

Ile jest potrzebną ostróżność w używaniu grzybów, codziennie zdarzające się z tego względu przypadki naymocniey o tém przekonywają. I tak, w d. 18 z. m. włościanie wsi *Taczewa*, w obwodzie radomskim, zjadłszy grzyby tak zwane *babie uszy*, nagle zachorowali; dwóch zpomiędzy nich umarło, a pięciu niebezpiecznie choruje.

W końcu maja spadły gwałtowne deszcze w obwodach kalwaryyskim, mariampolskim i seyneńskim, które w wielu mieyscach nawet mosty pozrywały.

Miasto Wolne Kraków.

Dnia 25 b. m. odkrytym został pomnik *Kopernika* w tuteyszym kościele akademickim ś. *Anny*. Dzieło to czyni zaszczyt autorowi, który szczęśliwą do mieysca przystosowawszy wyobraźnią, dał rysunek gustowny, powabny i wspaniały. Nic w nim drobnego, nic naciąganego nie masz. Każdy *ornament* stosownie do osoby i rzeczy ma znaczenie, tak, iż pierwszy rzut oka znayduje i obeymuje wszystko.

Austrya.

Wiedeń dnia 30 maja.
(z Gazety Warszawskiey.)

N. Cesarz Jmć wyjechał d. 22 b. m. z rodziną swoją do zamku letniego *Laxemburga*, dokąd wkrótce ma przybydź Arcy-Xiężna *Marya Ludwika*, Xiężna Parmy. Słychać, iż N. Król Jmć Neapolitański uda się do *Schönbrunn*.

Niemcy.

Od brzegow Menu dnia 24 maja.
(z Gazety Warszawskiey.)

Dnia 22 b. m. odprawił się w *Monachium* ślub Xiężniczki Leuchtenberskiey *Jozefiny* z Królewicem szwedzkim *Oskarem*, podług obrządku katolickiego. Ze zaś Xiąże Leuchtenberski przychodzi dopiero do zdrowia, dla tego więc obrząd odbył się w sali pałacu jego. Xiąże Bawarski *Karol* zastępował królewica *Oskara*. Arcy-biskup dał ślub w obecności rodzicow Xiężniczki, oraz Xiężney *St. Leu*, ciotki jey, tudzież osob dworskich. Hrabia *Löwenhielm* znaydował się ze strony Króla Szwedzkiego, a Hrabiowie *Montgelas* i *Taxis* byli obecni jako świadkowie. Królewicowa szwedzka wyjedzie d. 24 b. m. przez *Würzburg* do *Lubeki*, gdzie zostanie swóy dwor i gdzie oddanie jey nastąpi.

Dyrekcya kompanii reńsko zachodnio indyyskiey odebrała d. 19 b. m. przyjemną wiadomość, iż znaczna jey wyprawa przeznaczona do *Mexyku* przybyła szczęśliwie do *Vera Crux*. Ta więc kompania wysłała pierwszy okręt, który z towarami niemieckiemi z portu niemieckiego wypłynąwszy, powitał nowe państwo mexykańskie.

Utworzone w Szwaycaryi towarzystwo na wsparcie greków, ma nadzieję, iż 164 grekom, bawiącym już kwartał w tym kraju, i utrzymywanym przez rzeczone towarzystwo, wolno będzie udać się przez *Marsylią* do oyczyzny swojey.

Taż gazeta donosi od brzegów Menu pod d. 25 maja: Seym weymarski przyjął większością 20 kresek przeciwko 10 projekt do prawa, aby wolno było zawierać małżeństwa między chrześcianami i żydami. Wszakże, z rodziny żydowskiey w ten czas tylko więcey niż jeden syn żenić się może, kiedy inni nie prowadzą handlu. Zagranicznym żydom zabroniono osiadać w kraju.

Anglia.

Londyn dnia 20 maja.
(z Gazety Warszawskiey.)

Z powodu mocnego bolu nogi, musiano uczynić Krolowi Jmci małą operacyą; zrobiła się potém róża i nastąpiła gorączka; wszakże Monarcha przychodzi już do zdrowia.

Margrabia *Hasttings* nie obeymuje urzędu naczelnego kommissarza angielskiego na wyspach jońskich, jak z początku głoszono; lecz będzie posłem naszym przy dworze neapolitańskim.

P. *Henri Wellesley* udał się ztąd przez *Paryż* do *Wiednia*, gdzie urząd posła naszego piastować będzie. Przed wyjazdem miał prywatne wysłuchanie u Króla Jmci.

Tuteysza gazeta ministeryalna *Goniec* pisze, iż w *Paryżu* opowiadają następującą anekdotę o Xięciu *Angouleme*. Odebrał w obozie list ze stolicy, donoszący o spisku uknowanym na życie jego z wymienieniem 40stu oficerów, którzy do tego zamachu należeli. Nie mówiąc Xiąże o tém nikomu, rozkazał naczelnikowi głównego swego sztabu, przeznaczyć tych 40stu oficerów do pełnienia przy sobie służby, tak, aby przez cały ten dzień nikogo więcey, prócz nich do niego nie wpuszczono. Naczelnik sztabu wystawiał trudność tak prędkiego ich zebrania; lecz Xiąże odpowiedział: *Kiedy wydaję rozkaz, wymagam przytém i posłuszeństwa.* Wkrótce oficerowie ci przybyli. Xiąże dzień cały przepędził z nimi; nazajutrz zaś rano zwołał ich do swego pokoju: opowiedział powody tego postępku, dodając, iż świat cały, równie jak on przekonany będzie o ich uczciwości. Oficerowie ci mocno wzruszeni byli tém zaufaniem Xiążęcia.

Londyn dnia 24 maja.
(z Korrespondenta Hamburskiego.)

Wczora o południu odbyła się rada gabinetowa w biórze stosunków zewnętrznych, która prawie trzy godziny trwała.

Sprawujący interessa francuzkie udał się do biura P. *Canninga* i długo tam z nim rozmawiał.

Amerykańskie towarzystwo ulepszenia stanu żydów ogłosiło, że kupi 15 do 20,000 morgów ziemi dla założenia tam kolonii dla żydów, chcących się nawrócić do wiary chrześciańskiey.

Taż gazeta donosi z Londynu pod d. 23 maja: Na wczorayszem posiedzeniu w izbie wyższey Margrabia *Landsdown* zapytał: Czy udzielono rządowi, o podpisanym w końcu marca, traktacie na osadzenie woyskiem Szwaycaryi? Hrabia *Liverpool* odpowiedział: iż o podobnym traktacie, bynaymniey nie słyszał. Toż samo pytanie uczynił i Pan *Brougham* w izbie niższey z większemi jeszcze szczegołami; gdyż powiadał, że w rzeczonym traktacie jest mowa o odstąpieniu *Genewy* dla Sardynii, i o zmianie urządzeń kościelnych w *Kantonach* etc. P. *Canning* również odpowiedział, że rząd o podobnym traktacie żadney nie ma wiadomości.

Francya.

Paryż, dnia 23 maja.
(z Korrespondenta Hamburskiego)

Xiąże *Belluno* dla cierpień podagrycznych nie mógł się znaydować na wczorayszey radzie ministrow, która się odprawiła pod prezydencyą J. K. M.

Gazeta *Journal de Paris* doniosła wczora, iż

minister woyny chciał złożyć sprawowanie swojego urzędu, co jednak przyjętem nie zostało.

Podług niektórych gazet naszych, Xiąże *San Carlos* i Xiąże Infantado wyjechali do *Madrytu*. Wiadomo, że pierwszy był przed rewolucyą 1820 roku, ministrem, a drugi, z przyczyny wypadków dnia 7 lipca, na wygnaniu.

Dochodzą wieści z *Carcasone*, że w nocy z 9 na 10 przejeżdżała tamtędy Królowa *Etruryi*, i rozeszła się pogłoska, iż Pani ta spieszy do *Madrytu*, gdzie ma być rejentką i stanąć na czele rządu, który się utworzy po weysciu francuzow.

Niektóre osoby, nie bez niespokoyności, postrzegają, że zdrowie Króla Jmci nie jest w tak dobrym stanie, jak przeszłey zimy. Cera Króla nie jest tak żywa, a powierzchowność cierpiąca. Jednakże zdaje się, że ta odmiana nie jest wiele znaczącą: ponieważ Król Jmć odbywa zwyczayne przejażdżki i ciągle daje audyencye.

Paryż, dnia 23 maja.

(z *Gazety Warszawskiey*)

Dnia 18 b. m. rozgłoszono w *Boceguillas* z pewnego źródła pochodzącą wiadomość, że w całey prowincyi *La Mancha* wybuchnęło powszechne powstanie, przez co związek pomiędzy *Madrytem* i *Sewillą* przerwany został.

Dziennik *Gwiazda* przyznaje, iż majętni obywatele miast hiszpańskich wyjechali za zbliżeniem się francuzów; sądzi atoli, iż to uczynili z powodu niepewności stosunków politycznych, i że powrócą, skoro prawy rząd hiszpański będzie ustanowiony w *Madrycie*.

Paryż dnia 27 maja.

(z *teyże gazety*).

Do *Barcellony* schroniło się wielu wieśniaków, tak, iż miasto to ma teraz 160.000 ludności. Że zaś znaczna część ludu nie myśli o tém, czém jutro życie swoje utrzymać może, sądzić więc wypada, iż twierdza ta wkrótce zostanie przymuszona głodem do poddania się.

Ballasteros czyni obroty raz ku *Terruel*, drugi raz ku *Duroca* i *Siguenza*. Niewiadomo, czyli jeszcze działa w związku z *Miną*.

List z *Girony* pod d. 20 maja wyraża: Mamy teraz dokładną wiadomość o stanowisku i liczbie woyska nieprzyjacielskiego w Katalonii. Wynosi naywięcey 9,000 ludzi, i jest podzielone na 3 równe korpusy. Jednym dowodzi *Milans*, drugim *Llobera*, a trzecim *Mina*.“

Miasto *Hostalrich* jest opasane woyskiem francuzkiem od drogi idącey ztamtąd do *Forderas*, aż do drogi prowadzącey do *Santa Coloni*. Jenerał *Rastignac* zajął port *Saint Felin de Guexolo*.

Dziennik *Gwiazda* umieścił list z główney kwatery pod dniem 19 b. m. donoszący, iż Hrabia *Abisbal* w *Madrycie* został uwięziony imieniem woyska przez szefa głównego swojego sztabu. Woysko to oświadczyło chęć poddania się Xięciu *Angouleme*, który jednak warunków jego nie chciał przyjąć. W *Madrycie* ma pozostać 1500 żołnierzy dla utrzymania publiczney spokoyności.

Powszechna junta biskayska rozpoczęła posiedzenia swoje, i zajęła się naypierwiey utworzeniem woyska rojalistowskiego do obleżenia *Santony*.

Odebrano tu przez telegraf wiadomość z *Tulonu*, iż fregata *Juno* i korweta *la Victorieuse* krążą przed *Barcelloną*, a tym czasem aż do *Malagi* nie widać żadnego zbroynego okrętu hiszpańskiego.

Ministrowie nasi (pisze gazeta hamburska) woleli zakończyć obrady izb, niż je odroczyć. Naywięcey się do tego przyłożył Hrabia *Villele*, zapewniając, iż bez izb znaydzie potrzebne fundusze na prowadzenie woyny z Hiszpanią. Prawdziwym zaś powodem ma bydź to, iż w izbach utworzyła się oppozycya, prezes rady ministrów chciał mieć większą wolność w działaniu. Wreście zdaje się, iż woysku naszemu nie braknie pieniędzy: gdyż bankier *Rotschild* dwa razy na tydzień posyła tam znaczne summy, a za to od rządu bierze papiery skarbowe.

Donoszą z główney kwatery w *Gironie*, iż *Milans* stał jeszcze d. 20 b. m. w *Mataro* a *Mina* po rozmaitych pochodach tam i nazad, zdawał się chcieć wrócić do *Cellent*. Jenerał *Donnadieu* i Baron *Eroles* byli d. 19 b. m. w *Caldes*. Jenerał *Curial* miał d. 20 b. m. główną kwaterę w *Grannoles*, i rozeszła się pogłoska, iż dowódca rojalistów *Miraleś* poległ w bitwie z konstytucyonistami pod *Cervera*.

D. 28. Xiąże *Angoulême* odprawił d. 24 b. m. o godzinie 9tey zrana, wjazd swóy do *Madrytu*. Listy ztamtąd pod d. 22 b. m. potwierdzają wiadomość, iż jenerał *Bessieres*, wbrew rozkazom Xięcia *Angoulême*, dnia jeszcze 20 b. m. chciał opanować *Madryt* i tym celem pokazał się z korpusem swoim przy bramie alkalskiey, gdzie zaszła bitwa, w którey utracił 60 ludzi w zabitych a 300 w jeńcach. Tegoż dnia (20) przybyli dway oficerowie francuzcy, jako posłańcy rozeymowi, do *Madrytu*; natychmiast ulice napełniły się ludźmi, którzy ich powitali okrzykiem: *Niech żyje Król! Niech żyją francuzi!* i z radością powtarzali ten okrzyk na przekorę oficerowi konstytucyynemu, który wspomnionym posłańcom towarzyszył. Ze wszystkich okien powiewały białe chustki; słowem, radość była niezmierna. Przy tak nazwaney bramie *Słońca*, żołnierz z milicyi wystrzelił do tłumu ludzi, którzy się potém po większey części rozstąpili, i przypuścili obu posłańców do mieszkania jenerała *Lagos*. D. 22 b. m. o godzinie 9tey wieczorem weszli francuzi, których pierwey w *Foncorale* z naywiększym zapałem przyjęto. Przy takim sposobie myslenia jenerał *Lagos* ledwo połowę woyska swego potrafił wziąć z sobą za *Tajo*. O woysku tém list prywatny tak donosi: „Zpomiędzy konstytucyonistów, których w *Madrycie* widzieliśmy, oficerowie są dobrze ubrani, wszyscy mówią po francuzku, i mają przyjemną postać; lecz żołnierze są źle odziani; wielu nawet nie ma trzewików; zdaje się, iż sprawa, którey bronią, nie wiele ich obchodzi; witają nas, gdzie się pokażemy; prezentują broń przed nami, z obecności naszey tak są prawie kontenci, jak mieszkańcy.“

Twierdzono (pisze Dziennik *Rozpraw*), iż Hrabia *Abisbal* napisał do Xiążęcia *Angouleme* list, który Xiąże ten źle przyjął. Wspomniony Xiąże nie będzie się układał z żadnym jenerałem, z żadnym korpusem woyska, lecz jedynie z Królem *Ferdynandem*, kiedy wolność swoję odzyska, lub z rządem dobrowolnie przez Monarchę tego ustanowionym. Przez to jednak nie ma się rozumieć, aby odrzucał uczucia chwalebnego żalu, lub takie pojednawcze zdania i mądrze wyrachowane środki, któreby po przywróceniu prawey władzy stanowić mogły zasadę nowey administracyi; tym czasem zaś niczyje myśli i zdania jakiegokolwiek bądź stronnictwa, nie mogą bydź przedmiotem układów. W skutku kroków Hrabiego *Abisbal* to tylko za urzędowe poczytać możemy, co jenerał ten wyraźnie oświadczył o prawdziwym wewnętrznym stanie Hiszpanii, i co wystawia nauczający a razem strachem przerażający obraz rozpaczy stronnictwa przemagającego w stanach, i jednomyślney chęci wszystkich ludzi wpływ mających, aby się odstrychnęli od upadającey już władzy, którey przedłużone konanie powiększy tylko nieszczęście, lub, aby ją zupełnie obalili. List tego jenerała donosi o porozumieniu się jego ze znakomitszymi jenerałami, jako to: *Morillem* i *Ballasterosem*; dowodzi oraz, co już wszyscy baczni dostrzegacze twierdzili, iż celnieysi dowódcy woyska ze wstrętem słuchają rozkazów niezdatnych ministrów i nierozsądnego zgromadzenia; iż dla tego niecierpliwie pragną innego porządku rzeczy, i są gotowi nazwać oswobodzicielem dostoynego Xiążęcia, którego jedynem życzeniem jest jak nayprędsze ukończenie poleconey mu świetney wyprawy.

Raport woyskowy z *Girony* pod d. 22 b. m. zawiera urzędową wiadomość, iż Hrabia *Curial* wszedł do *Mataro*, zkąd jenerał *Milans*, za zbliżeniem się woyska francuzkiego, natychmiast ustąpił, i cofnął się do *Barcellony*. Poczém jenerał *Curial*, zostawiwszy osadę, wrócił do *Granolles*, gdzie ma główną swą siłę. Jenerał *Donnadieu* zajął także *Cellent* bez odporu. *Mina*, który udawał, jakoby chciał ciągnąć ku *Manresa*, zwrócił się znowu ku *Moya*, zapewne w celu dostania się

)A(

do *Barcellony*, gdzie *Llobera* i *Milans* są już zamknięci. Słychać, iż rozdwojenie umysłów panuje w tém mieście. Jenerałowie *Donnadieu* i *Eroles* postępują za nieprzyjacielem we wszystkich jego kierunkach.

Jenerał *Latour-Toissac* zajął naypierwiey *Madryt* d. 23 zrana. Hrabia *Escars* został mianowany dowódcą miasta. Osada madrycka składała się z 4 batalionów piechoty, 3 szwadronów jazdy i 6 dział. Cofnęła się przez *Naval-Carnera* ku *Talavera de la Reyna*. Słychać, iż jenerał *Empecinado* wpadł w ręce *Merinosa*, i z rozkazu jego został rozstrzelany. Mówią także, iż jenerałowi *Ballasteros* nie udało się cofnąć do Walencyi, i że został doścignioný przez rojalistów, a podług innych, przez oddział dywizyi jenerała *Molitora*, korpus zaś jego rozproszony. Xiążęta *Infantado* i *Montemar* pozostali w *Madrycie*. Xiążę *San Fernando*, krewny Króla, i biskup z *Osma*, który ma wielki wpływ w Hiszpanii, jadą także do stolicy. Wypadki wkrótce się zapewne rozwiną.

List prywatny z *Girony* pod d. 24 przydaje do powyższych wiadomości, iż 4 korpus stoi o 3 mile od *Barcellony*, i że jenerał *Donnadieu* w powtórney bitwie przymusił nieprzyjaciela do ucieczki.

Gdy w *Sevilli* dowiedziano się, o weyściu francuzów do Burgos, stany wstrzymały uskutecznienie zamysłu swego względem przeniesienia stolicy rządu do *Kadyxu*, a nawet tego zupełnie zaniechać miały. Listy prywatne zapewniają, iż rodzina królewska doznaje niedostatku pieniędzy; stany uchwaliły dla Króla 4tą tylko część dotychczasowych jego dochodów; czują dobrze, iż są w wielkim kłopocie dla braku pieniędzy, a chcąc cieszyć naród, głoszą, iż tak dwór jako i stany tymczasowie tylko bawią w *Sevilli*.

D. 30. Hrabia *Guilleminot* donosi z *Madrytu* pod d. 25 b. m. iż poprzedzającego dnia wszedł tam Xiążę *Reggio* z korpusem swoim, i że woysko zostało z naywiększą radością przyjęte od mieszkańców. Zupełna spokoyność i porządek panowały w mieście. W dniach 24 i 25 b. m. zebrała się tam rada obu Indyi i rada Kastyliyska, dla obrania członków regencyi, która przez ciąg nieobecności Króla ma rządzić krajem. Regencya ta składa się z 5 osób, to jest: Xiążęcia *Infantado*, prezesa rady kastyliyskiey; Xiążęcia *Montemar*, prezesa rady obu Indyy; biskupa z *Osma*; Barona *Eroles* członka byłey regencyi urgielskiey, i Pana *Calderon*, członka tymczasowey junty, która towarzyszyła Xiążęciu *Angouleme* do *Madrytu*. Rada obu Indyy sprawuje taką władzę nad prowincyami zamorskiemi, jaką rada kastyliyska nad stałym lądem hiszpańskim.

Xiążę *Conegliano* donosi z *Girony* pod d. 25 b. m., iż dywizye *Milansa* i *Llobera*, wynoszące 4000 ludzi, uderzyły d. 24 b. m. o godzinie 2rey po północy raptem na oddział 5tey dywizyi francuzkiey, złożoney z 1800 ludzi i stojący w *Mataro*; lecz za przybyciem na pomoc pólku piechoty i pólku jazdy, pod dowództwem jenerała *Vence* zostały zupełnie pobite i do ucieczki przymuszone. Nieprzyjaciel ma 150 ludzi zabitych lub ranionych. W tey liczbie znayduje się sam *Llobera*; zwycięzcy zabrali 500 jeńców, między którymi jest 4 oficerów, i chorągiew, 500 karabinów i t. d. Pod *Castel-Torsel*, dokąd się udał jenerał *Mina* z 3000 ludzi, między którymi było 1200 milicyi, zaszła także bitwa z jenerałem *Latour-Dupin*, w którey *Mina* utracił blisko 100 ludzi, a potém z *Castel-Tersol* wypędzonym został. Jenerał *Donnadieu* chciał w 3000 ciągnąć za nim w nocy z dnia 23 na 24 do wsi *Suria* między *Manresa* i *Cordona*.

Dziennik *Gwiazda* pisze, iż goniec angielski, który d. 26 b. m. przybył z *Sevilli* do *Londynu*, przywiózł Panu *Canning* bardzo ważne listy, mogące odmienić cały stan rzeczy w Hiszpanii.

TURCYA.

Od granic tureckich dnia 12 maja.
(z Korrespondenta Warszawskieg).

Rząd grecki uznał wyspę Eubeę za mogącą mieć rząd własny, i natychmiast utworzono tam juntę, na którey czele jest *Teokletus Farmacides* duchowny, znajomy z przymiotów umysłu i serca: bawił dawniey przez czas znaczny przy kościele greckim w *Wiedniu*, i wydawał tam pismo peryodyczne zwane *Merkury grecki*.

Do *Smyrny* przybyli z głębi kraju ochotnicy w znaczney liczbie, i częścią na flocie, częścią w lądowem woysku umieszczeni będą. Uważają tu, że jeżeli morderstwa, popełnione na wyspie *Scio*, grekom naywięcey szkodziły pozbawiając ich życia, to z drugiey strony wielkie sprawiły zepsucie obyczajów między turkami.

Okręt, który z Tenedos przybył do Zante, donosi, iż flota turecka udała się ku wyspie Mitilene; lecz uyrzawszy flotę grecką i statki jey palne, wróciła śpiesznie do Dardanelów. Dwa inne okręty, które od brzegów Afryki zawinęły do Zante, donoszą, iż niedaleko przylądku Bon spotkały eskadrę grecką, która z sobą prowadziła dwa okręty barbaryyskie, wzięte w porcie *Tunis* w oczach nawet samego Deja.

AMERYKA.

Vera-Cruz (w Mexyku) dnia 12 maja.
(z Gazety Warszawskiey)

Po dwódziestodniowem oblężeniu i kilkokrotnie odpartem natarciu na tuteysze miasto, dowodzący woyskiem oblegającem jenerał cesarski *Echavarri*, przeszedł nareście do nas z całym swoim oddziałem i połączył się z republikańskim jenerałem *Santa Anna*. Obadwa równie jak wszyscy niemal jenerałowie *Iturbida* ciągną zpod naszego miasta i zpod *Acapulco* przeciw mniemanemu Cesarzowi, któremu za dobrowolne złożenie korony przyrzeczono nietykalność osoby jego. Mniemają, iż *Iturbide* cofnie się do *Potosi*, jedyney okolicy, która się dotąd przeciw niemu nie oświadczyła, i zkąd pozostaje mu jeszcze sposobność schronienia się do *Texas* lub do Nowego *Orleanu*. Wszyscy dowódcy ciągnący przeciw temu przywłaszczycielowi, oświadczyli publicznie, że sobie nie przywłaszczają władzy prawodawczey, lecz walczą za wolność stanów narodowych, które przyszłą konstytucyą państwa ułożą, a którym oni zupełnie chcą bydź posłuszními.

Nowy Jork dnia 10 kwietnia.
(z teyże gazety).

Prezydent Stanów Zjednoczonych postanowił był, aby na pamiątkę znakomitych zasług jenerała majora *Lafayette* w woynie o niepodległość Ameryki północney, nowo wystawiony zamek obronny pierwszego rzędu nad ciaśniną morską przy *Nowym Jorku*, od jego imienia nazwanym został *Lafayette*. Postanowienie to przywiedzionem było wczora do skutku. Wystrzały działowe powitały zawieszoną banderę narodową i nowomianowaną twierdzę. Mnóstwo ludu znaydowało się na tym obrzędzie. Zamek *Lafayette* leży naprzeciw twierdzy *Richmond*, oblany jest morzem i ze wszystkich mieysc obronnych w Stanach Zjednoczonych ma naykorzystnieysze położenie, może obronić *Nowy-Jork* od napadu naymocnieyszey floty. Wystawiony był pod dozorem i podług planu jenerała *Swift*.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 1 czerwca rubel srebrny 3 rub. 79 kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 77, stary r. 11 kop. 58, imperyał r. 36 kop. 80.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 68.

Wilno dnia 6 Czerwca Roku 1823 v. s.

Podziękowanie.

W naysmutnieyszym będąc stanie zdrowia kiedy Artrytis przy wielu innych słabościach do naywyższego stopnia swey mocy doszedł, opuszczona przez doktorów, coraz dotkliwiey cierpiąca, pozbawiona z ostatniey nadziei, wyniszczona z sił bezsennością, słowem: martwa, ledwie sobą władnąca; patrzano jako na ofiarę niknącą. W wieku naypotrzebnieyszym życia w tak opłakanym dla mnie stanie, los szczęśliwy, albo raczey Bóg, nie chcąc dopuścić sieroctwa na drobną dziatwę zesłał w mieysce mojego cierpienia W. Krafta Doktora i Sowiet.; mąż ten pełen litości nie pozwolił siebie prosić; owszem sam czując przyjemność w uzupełnianiu uczynków ludzkości z radą pospieszył, z pewném upewnieniem, iż ta będzie skuteczną. Tylekroć będąc zawiedzioną i wówczas nie miałam nadziei ani wierzyłam słowom rzetelnym doktora. Lecz co za radość! jakaż moc ukontentowania! ktoż one dostatecznie wyrazić potrafi? kiedy w krótkim czasie spełniając dojotnie przepisy W. Krafta, przyszłam do zdrowia trudnym do wierzenia a prawie cudownym sposobem. W takim razie należną czując wdzięczność szanownemu Doktorowi, kiedy oną w każdym razie okazać chciałabym: bo jeśli mi braknie zdolności do istotnego wyrażenia, czuć oney odemnie nikt mocniey nie zdoła, dla tego postanowiłam umieścić te pełne szczerości wyrazy w Kuryerze Litewskim, aby przez ten sposób, acz słabe zdziałać przekonanie o mey wdzięczności, a podobnie cierpiącym uczynić przysługę, zalecając tak doskonale swą sztukę znającego medyka. 1823 maja 17 dnia. Maryanna Woyciechowska.

Wezwanie.

1 Dla niewiadomości o mieyscu przebywania odstawnego leibgwardyi z bateryyney N. 5 roty bombardiera Symona Dalidowicza, któremu dla wręczenia przysłany do Wileńskiego JW. Cywilnego Gubernatora, znak dystynkcyi ś. Anny, przez ninieysze obwieszcza się, iżby takowy Dalidowicz, dla odebrania tego znaku stawił się do Kancellaryi Wileńskiego JW. Cywilnego Gubernatora, albo też o mieyscu swojego przebywania uwiadomił przez mieyscową ziemską albo mieską policyą.

Sekretarz A. Łazarowicz.

Przedaż Publiczna.

1. Skutkiem rezolucyi Sądu Ziem. Ptu Wileń. na dniu 17 maja r. teraźnieyszego 1823 nastaley, delegowany urzędnik tegoż Sądu niżey podpisany, z inwentowaną wszelką ruchomość po zeszłym ś. p. Józefie Kiewliczu b. Assessorze Sądu Gł. Depart. 1go Wileń. pozostałą też ruchomość z publicznego targu w sali Sądu Ziem. Wileń. za Zamkową Bramą, zacząwszy od dnia 25 mca i roku teraźnieyszego, aż do ukończenia oney codziennie z południa od godziny 2giey aż do 7mey wyprzedawać będzie, aby o takowey wyprzedaży każdy z Publiczności wiedział, przez ninieyszą trzykrotną awizacyą przy Kuryerze Litew. zamieszczoną czyni ogłoszenie. Wileński Ziemski Sędzia Aloizy Jasieński.

Licytacya.

2 Od Wileńskiey Składowey Tamożni ogłasza się ninieyszem, że przy niey we trzech terminach, to jest: 1szym 6, 2gim 7 i w 3cim ostatecznym 12 czerwca teraźn. roku będą się wyprzedawać z publicznego targu, zrana od godziny 9 następujące skonfiskowane towary, a mianowicie: sukna różnych kolorow 17 sztuk 305 $\frac{5}{4}$ arszynow, bomby różnokolorowey 18 sztuk 625½ arszynow, borli farbowaney ciemnosiniey 1 sztuka 34½ arszynow, materyi bawełnianey 3 sztuki 79 arszynow, nankinu różnego koloru 33 sztuk 1,507½ arszynow, perkalu nabijanego różnokolorowego 55 sztuk 1892 arsz., gingamu różnokolorowego 29 sztuk 986 arsz., demikatonu czarnego 4 sztuki 118 arsz., kalenkoru białego 20 sztuk 285 arsz., chustek wełnianych 4, chustek bawełnicznych różnego koloru 249, talisow białych wełnianych 2 sztuki i 6 połówek, haftan żydowski czarnego demikatonu noszony 1, spodnie sukienne czarne krótkie noszone 1, kuszak czarny stary 1, waliza skurzana stara 1. Dnia 2 czerwca 1823 roku. Zarządzający fon Smitten.

Sekretarz Perfiljew.

2. Sąd Główny Wileński dawnego czasowego Departamentu dekretem oczywistym dnia 11 mca 9bra 1822 roku w sprawie WW. Rubażewiczow z WW. Jankowskiemi po dekrecie Grodzkim Telszewskim z regestru appellacyynego ogłoszonym, sądził na pewnych punktach dla obu stron przysięgę i po uchyleniu założoney ze strony WW. Jankowskich appellacyi przez rezolucyą dnia 18 mca 9bra dał remissę na wykonanie przysiąg obu stronom do Sądu Ziemskiego Telszewskiego do dnia 20 januaryi 1823 roku: następnie przedłużył wykonanie przysiąg do dnia 1 marca, naostatek przez Rezolucyą dnia 10 marca poraz ostatni odłożył do 30 mca junii 1823 roku. Ponieważ zaś w całym przeciągu tego czasu czyniący ninieysze doniesienie pomimo kilkakrotnie powtarzanych korrespondencyy nie mogł dotąd dowiedzieć się nawet o mieyscu przebywania aktora swojego W. Tadeusza Jankowskiego i żadney od niego nie odebrał odpowiedzi; więc w celu uwiadomienia tego W. Tadeusza Jankowskiego o ostateczney Rezolucyi Departamentu czasowego, jak równie, że w razie niewykonania do dnia 30 Junii idącego Roku przed Sądem Ziemskim Telszewskim sądzonego juramentu podpadnie nieodzowney amissyi; postanowił donieść jemu przez gazetę Kuryera Litewskiego z tém nadto ostrzeżeniem, że w przeciągu tego czasu powinien wyjąć rotę juramentu z dekretu wyżey datą cytowanego, i podług niey w Sądzie Ziemskim Telszewskim wykonać przysięgę, co też i przez ninniey-

sze pismo dopełnia. Datt roku 1823 mca junii 1 dnia. Ignacy Łagiewnicki Adwokat Sądu Głownego Wileńskiego.

Wolno umieścić w Gazecie Kuryera Litewskiego. Teodor Wańkowicz Assesor Sądu Gł: Departamentu Wremiennego.

P o z e w.

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

UUr. Xięciu Franciszkowi Sapiezie Taynemu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Sowietnikowi Kawalerowi i Komandorowi, Xiężniczce Stefanii Radziwiłównie z dokładem Opieki, Maryannie z Grabowskich Ożarowskiey Jenerałowey woysk Pol, Pelagii z Grabowskich Grafini Grabowskiey Kommiszyni Litew. z dokładem potomstwa i opiekunów, całey Jednocie Ewangielickiey, sukcessorom zeszłego Albrychta Grabowskiego Porucznika woysk Pol., mianowicie Karolowi Kapitanowi woysk Pol., Albertowi Porucznikowi gwardyi Pruskiey, Amieli w panienskim stanie Grabowskim, z Grabowskich Nowińskiey Rotmistrzowey półku Tatarsko ułańskiego, Wiktoryi z Ogińskich Hrabini Zymewowey Starościnie Berżnickiey, Ignacemu Sicheniowi Star. Kącmieńczuckiemu, niewiadomemu z imienia Hlebowiczowi, Xiędzu Bartłomiejowi Iwanowskiemu Proboszczowi Roskiemu, z Pruszanowskich Dobrowolskiey Półkownikowey woysk Ross., Xiędzu Chodorowskiemu Plebanowi Koszelskiemu, Felixowi Jelskiemu Podkomorzemu Wołkowyskiemu jako opiekunowi nieletniego potomstwa Franciszka Jelskiego, Józefowi Wolbenowi, jako opiekunowi nieletnich Tołoczkow, nie wiadomey z imienia Soleckiey z dokładem Opieki, Stefanowi Grafowi Grabowskiemu Jenerałowi woysk Polskich i Kawalerowi, Bogusławowi Koszyckiemu b. Assesor. Sądu Niższego, Harłampowiczowey z dokładem męża, Józefowi Brandtowi, Abptom półkownikom woysk Rossyyskich, Tomaszowi Malinowskiemu Łaszkiewiczowi, Jasklowskiemu, Konopackiemu, Józefowi Brynkowi Star. Piekarskiemu, Alexandrowi Swetschinowi Radcy Stanu, ludziom służącym w Tulinie oraz u zeszłego Półkownika Grabowskiego, Star. Tyłkowey kupcowey Szeruszewskiey, i dalszym wszystkim kredytorom i pretensorom zeszłych Zygmunta i Maryanny z Potockich rodzicow, Alexandra Półkownika woysk Rossyyskich, i Xawerego synow Grabowskich do dóbr Teolina pretensyi mieć mogącym, pozew przed Sąd Exdywizorski za dekretem remissyynym Sądu Gł. Grodzień. 2go Depar. na dniu 2 julii r. b. reassumować się maiący, z instancyi tegoż Ur. Xawerego Grafa Grabowskiego, wyniesiony mieniąc oto: Gdy po uczynionym 12 apr. 1822 r. oświadczeniu delatora Sąd Gł. Grodzień. 2go Departamentu dekretem remissyynym 1823 maja 4 ferowanym exdywizyą dóbr Tulina ku uspokojeniu wierzycieli zeszłych Krzyczych i Półkownika Grabowskich oraz żał. się delatora na zniesienie zawinień rodzicielskich zadłużającego się zadeterminował, reguły temu Sądowi przepisał i reassumować swe czynności na dniu 2 julii polecił, żałący się więc pozywając wszystkich obżał. wiadomych kredytorow i pretensorów, oraz bydź mogących przed Sąd Exdywizorski następne zakłada prośby: reguł dekretem remissyynym przepisanych wypełnienia, a w tey kolei, komportacyow na wszystkich w stosunku do potrzeby obszerniey na Sądzie Exdywizorskim odkryć się mającey naznaczenia, aktow determinowania, tego nakoniec zdecydowania, co w czasie sprawy proszonym i dowiedzionym zostanie.

Roku 1823 maja 22 dnia woźny tego pozwu kopią przed Sąd Taxatorsko Exdywizorski na dniu 2 julii w Teolinie reassumować się mający, na instancyą JW Xawerego Grafa Grabowskiego, wszystkim kredytorom i pretensorom do dóbr Teolina wyż pomienionym i nie wyrażonym, celem opublikowania przez Gazety do drzwi Kancellaryi Ziemskiey Wołkowyskiey przybiłem. Jan Jabłoński W P. W.

Roku 1823 miesiąca maja 22 dnia. Przed aktami Ziemskiemi Powiatu wołkowyskiego, stanąwszy osobiście woźny wyżey wyrażony, takowy kwit Rellacyiny podanego pozwu zeznał, i dla dowodu w xiędze aktowey własnoręcznie podpisał się, przyjąłem i że jest w Aktach swiadczę. Stanisław Chodorowicz Regent Ziemski powiatu Wołkowyskiego.

Roku 1823 miesiąca maja 23 takowy pozew autentyczny może bydź przyjętym do Gazet Kuryera Litewskiego i opublikowanym, swiadczę Józef Kalenkiewicz Pisarz Ziem.

E x d y w i z y a.

2. Urząd Exdywizors: na rozdział majątku zeszłego Franciszka Roztockiego Sędziego Granicznego Słonimsk. Mironim i Dziadkowicze zwanego, w powiecie Słonims: położonego, r. 1814 8bra 5 przeznaczony, spełniając dane sobie poruczenie zjazd pierwszy r. 1815 febr. 3 ułatwił, a późniey za wydanym przez strony obwieszczeniem, dnia 10 maja 1823 r. sprowadzony, w tym czasie znalazłszy nieukończoną mappę komorniczą i potrzebę weryfikacyi wymiaru geometrycznego, na żądanie stron JW: Rudolfa Hrabi Tyzenhauza Szefa artyleryi woysk pols., jak niemniey WW: Teodory z Płaskowickich Roztockiey Sędziney, tudzież Jurewiczow, Buyniewiczow, i XX: Bazylianow Bytenskich, którzy z oddzielną swoją do tey Exdywizyi weszli prośbą, ukończenie rzeczoney mappy i weryfikacyą wymiaru Komornikom przez Sąd Głów. zapisanym polecił, a dla pewnieyszego tey czynności ułatwienia, trzeciego Komornika Powiatu Lidzkiego przez strony życzonego W: Żenowicza przydał. Tudzież ponowić komportacią przed aktami Ziems: Słonimskiemi w dniu trzecim julii idącego roku z sześcią tygodniową persystencią wszystkim stronom do tego konkursu przychodzącym, i XX: Bazylianom nakazał. Zjazd następny z Deputatem Duchownym na dzień 30 8bra teraznieyszego roku do Miromina przeznaczył w jakowym terminie, a żeby wszyscy pretensorowie stosunki swe do funduszu zeszłego Franciszka Roztockiego regulujący przychodzili, sub amissione causa ostrzega, i w tym celu przez ninieysze ogłoszenie Kuryera Litewskiego Sąd exdywizorski potrzykrotnie wzywa. Andrzey Mikulski Podkom: Słonims: Prezydujący. Jan Sidorowicz Sędzia Gran: Słonims: exdywizor. Ignacy Statkowski exdywizor. Xiądz Ignacy Homulicki Deputat. Józef Witkiewicz Rejent Ziem: prużańs: i exdywizor.